

Alicina priča

DJEVOJČICA I PAS

Događaji o kojima ću vam sada pričati dogodili su se prije mnogo vremena, ali i sada žive kao priča koju znade ispričati gotovo svaki žitelj gradića N. Tamo sam živio nekoliko godina i čuo sam ju nekoliko puta, i to u različitim verzijama, pa sam odlučio raspitati se o stvarnim događajima na osnovu kojih je nastala i zapisati ih onako kako su se doista odigrali. Ono što sam našao i zapisao ne razlikuje se bitno od priča koje sam čuo. Evo glavnog dijela tog mog zapisa:

... U to vrijeme, ulicama gradića N. skitao se vrlo lijep, naočit i pametan pas lotalica, sasvim neodredjene pasmine. Nitko mu nije znao porijekla ni pravog imena, a kako je bio žućkasto-smeđe boje, ljudi, koji su ga htjeli zazvati ili dozvati k sebi, obično su ga nazivali "Žućom".

Kao i ostale skitnice, "Žućo" je spavao gdje je stigao, a pojeo je ono što bi našao u kantama za smeće ili na kakvim drugim, sličnim mjestima. Nije odbijao niti zalogaje koje bi mu netko dobacio. A jer je bio skitnica, cijeli njegov pasji život sastojao se u spašavanju života i slobode. Kako je bio vrlo obdaren, za kratko vrijeme postao je u tome veoma spretnan. Mogao je "nanjušiti" opasnost dok je još bila vrlo daleko i uspješno joj se uklanjao. Da nije bio takav, već bi odavno bio završio u šinterskim kolima, kako su možda završila njegova braća i sestre, i kako, kao što znate, redovito završavaju psi lotalice.

Zbog svoje spretnosti i pameti, ali i zbog dobre naravi, postao je prilično poznat. Mnogi su ga ljudi pokušali posvojiti, mameći ga hranom, kućicom ili nečim sličnim. Neki su ga čak i vezali u svojem dvorištu, ali nikome nije pošlo za rukom da ga trajno zadrži. Zbog iskustva ljudske posesivnosti, "Žućo" je bio vrlo oprezan prema društvu odraslih. No, djeci je prilazio s povjerenjem, a katkada bi se i poigrao s njima.

Tako je naš "Žućo" živio svoj pasji život. Skitao se kud je htio; združivao se s drugim psima; lutao s njima; razdruživao od njih; nalazio novo društvo ili lutao sam. Prolazili su dani i godine. Život u slobodi često je bio gladan i težak, ali, s druge strane, vedar i ...sladak. I da je taj pas znao govoriti, sigurno bi vam rekao da takav život ne bi mjenjao ni za kakav drugi.

Malenu tamnokosu djevojčicu, nesretnu junakinju ove legende, susreo je jednog dana kad se vraćala iz škole. Pri samom susretu, ona ga se malko uplašila, ali kad je vidjela da maše repom i da ju dobroćudno gleda, oslobodila se straha i sjetila da joj je ostao sendvić kojeg joj je mama spremila za školski doručak. Ona je jela vrlo slabo i malo. Izvadila je sendvić, otrgnula komadić i bacila ga psu. Žućo ga je zgrabio dok je još letio kroz zrak i progutao. Ta je majstorija jako razveselila djevojčicu, pa je nastavila trgati komadiće i baci mu ih. Divila se tome kako on spretno skače i hvata ih. Ali sendvića uskoro nestane, a pas je čekao da dobije još koji zalogaj. Djevojčica mu pokaže prazne ruke i reče:

- Nema više.-

No pas je i dalje čekao i gledao ju molećivim pogledom, kako psi obično gledaju kad mole da im se štogod udijeli. Djevojčici bi `ao što nema ništa više. Ponovo mu pokaže prazne ruke, protrese njima i ponovo reče:

- Nema.-

Nije pomoglo. Pseto je i dalje sjedilo na mjestu i molećivo ju gledalo svojim lijepim, dobrim očima.

Djevojčica mu onda reče da mora ići kući. A kad je vidjela da on ništa nije razumio, uputi se svojim putem. Pas ju je slijedio, a onda sustigao, i hodao usporedno s njom, pogledavajući ju svako malo.

Ona se zaustavi i počne mu, kao nekom djetetu, objašnjavati da više nema ništa za jelo. Pas je i dalje sjedio i molećivo ju gledao. Djevojčica ga onda pogladi i reče mu da se vrati svojoj kući, i još mu rukom pokaže da ide. No pas se nije micao. A kad on nije htio otići, sama se opet zaputi svojim putem. "Žučo" ju je nastavio pratiti sve do kućnih vrata.

Htio je ući i u kuću, no djevojčica je znala da bi se njena majka jako ljutila, ako bi kojim slučajem saznala da je nekakav pas bio unutra i nije ga smjela pustiti. Za to kratko vrijeme "Žučo" joj je postao vrlo drag i bilo joj je teško ostaviti ga samog, pogotovo stoga što ju je tako molećivo i tužno gledao. Još nekoliko puta rekla mu je neka se vrati svojoj kući, a kako se on nije micao s mjesta, ona, teška srca, zatvori vrata i ostavi ga na ulici.

Kod kuće nije bilo nikoga. Otac i majka su se, kao i obično zadržali negdje na poslu. Bili su prilično siomašni, pa su morali puno raditi, i nisu - kako su joj znali govoriti - imali vremena za nju. Svoje samotne dane djevojčica je provodila uz knjigu. Puno je učila, ali joj ipak nije išlo. Dok je gledala u knjigu, misli bi joj često odlutale u neko sretnije i veselije djetinjstvo. U školi je bila mirna i pažljiva, ali nije imala osobite ocjene. Zbog nekakve njene povučenosti i potištenosti, a možda i zbog siromaštva joj, ostale djevojčice i dječaci izbjegavali su njeno društvo, pa je uglavnom sjedila sama u klupi. I za vrijeme odmora bila je sama i iz nekog prikrajka promatrala igru svojih drugova i drugarica .

Toga dana, nakon što je onom "Žuču" zatvorila vrata, samoća i polumrak njene kuće tištali su je više i teže nego obično. S mukom je pojela malko od onoga jela koje joj je majka pripremila prije nego je otišla na posao. Učenje joj nije išlo. Kasno navečer roditelji su se vratili s posla. Majka se naljutila na nju zato što nije gotovo ništa pojela. Govorila joj je da nije nikakvo dijete, da će se razboljeti, da nikad neće odrasti i još koješta. Nakon tih riječi, djevojčica je postala još potištenija. Otišla je u krevet i dugo plakala prije nego je zaspala.

Sutradan, kad je izišla iz kuće da bi otišla u školu, veoma se iznenadila i obradovala. Pred vratima ju je čekao onaj "Žučo". Čim ju je ugledao, digao se i žudno joj gledao u ruke, očekujući još kakav zalogaj. Djevojčica je imala sendvić u svojoj torbi ali mu ga nije mogla dati jer se plašila da bi ju vidjela majka. Stoga ga pozove da ide s njom. čim su zašli iza prvog ugla, ona se zaustavi , izvadi sendvić iz torbe i daje mu ga onako cijeloga. Nije se mogla zabavljati bacajući mu komadić po komadić, kao jučer, jer se plašila da bi mogla zakasnuti u školu. Kad je "Žučo" pojeo, ona ga opet pogladi i reče mu da sada mora ići. Pas ju je pratio sve do školskih vrata.

Nakon zadnjeg školskog sata, kao da je znao kad će izići, opet ju je čekao i pratio kući. Drugarice i drugovi iz njenog razreda sjatili su se oko nje i psa. Za njih je to bio nesvakidašnji događaj. Raspitivali su se o "Žuču", dragali ga, i davali mu ostatke svojih

sendviča. “Žučo” je sve to primao, ali se držao svoje djevojčice. Njoj je pak odmah “porasla važnost”, i osmjelila se slobodnije razgovarati sa svima. Kući su krenuli u velikoj, cvrkutavoj grupi. “Žučo” im je bio u sredini i uvijek je nekoliko dječjih ruku gladilo njegova leđa. Razišli su se na glavnom trgu. Svak je pošao svojoj kući. Djevojčica i pas pokrajnjim su se ulicama uputili ka njenoj kući.

Otada je “Žučo” svaki dan pratio djevojčicu u školu i natrag. Ona je krišom uzimala nešto hrane sa sobom i davala mu da jede. A za vrijeme velikog odmora, dobijao je poneki zalogaj i od druge djece. Više nije bila sama. “Žučo”, koji se nerado odvajao od nje, okupljao je oko nje sve one koji su ga htjeli dragati, igrati se s njim ili mu dati nešto za jelo.

Na putu od kuće do škole, djevojčica je sa “Žučom” razgovarala kao da ju on razumije. Pronašla je neku staru, maminu tamnocrvenu maramu, smotala ju u tuljac i svezala mu je oko vrata. Našla je i jednu staru četku za kosu kojom mu je češljala krzno. To se “Žučo” svidjelo, a kako se svaki dan negdje valjao i kako je spavao na svakakvim mjestima, za četku je bilo dosta posla. Pri četkanju, djevojčica bi ga grdila, kao da je ljuta na njega i govorila mu da je neuredan; da ne smije takav na ulicu, da mora paziti na sebe i druge, slične stvari. A pas, kao da je razumio da se ona brine o njemu, rado je to slušao, i na njene tobožnje prijekore nehajno bi odmahivao repom.

Prije nego se združila sa “Žučom”, djevojčica je bila dosta plašljiva, i uvijek se, što je brže mogla sklanjala sa ulice u kuću. No nakon što je “Žučo” jednom prilikom stao između nje i nekog pijanca koji joj je, izgleda, nakanio dodijavati, i nakon što je iskesio zube na njega i zarežao, tako da se onaj brzo udaljio, vidjela je da ima dobrog zaštitnika i prestala se plašiti ulice i njene otvorenosti. I ne smo to. “Žučino” ponašanje otkrivalo joj je da je svijet zanimljiv. Probudila se njena radoznalost i otvorile oči za radosti koje su se mogle naći u igrama na ulici, u parkovima ili na trgovima.

Dani su prolazili. Djevojčica i pas pravili su društvo jedno drugome. Katkada bi im se pridružila i druga djeca. Tada bi se obično zaigrali, zaboravili na vrijeme, i djevojčica bi dolazila kući kasnije no obično. Srećom, u to vrijeme roditelja obično nije bilo kod kuće, tako da nije bilo niti prijekora, niti suza. Sama djevojčica, iz dana u dan postajala je je sve vedrijom i otvorenijom.

Ali, jednoga dana, kad je krenula u školu, “Žučo” nije bilo ispred vrata gdje ju je obično čekao. To ju uplašilo i ražalostilo. Cijelim putem do škole očekivala je da će se on odnekud pojaviti i stalno je gledala unaokolo i osvrtna se ne bi li ga vidjela. Ni poslije škole nije ju čekao. Doma je otišla sama. Vratila joj se ona potištenost, a pratio ju je i strah da se “Žučo” dogodilo neko zlo, ili da ju je naprosto zaboravio, pa se više nikad neće vratiti. Nije mogla učiti i svako malo izlazila je na ulicu, nadajući se da će ga ugledati. No “Žučo” nije bilo. Nije ga bilo ni slijedećih dana. Djevojčica se opet povukla u sebe i osamila.

No, kako su dani prolazili, počela je zaboravljati na njega i bivalo joj je lakše. Jednog predvečerja, međutim, vraćajući se iz škole, ugledala ga je na suprotnoj strani jednog raskršća preko kojeg je upravo trebala prijeći. Oko vrata još uvijek mu se ovijala ona njena tamnocrvena marama. Obuze je silna radost i ona, zaboravivši sve drugo, potrčala preko ceste prema njemu.

Ali, u zao čas, jer, cestom je, velikom brzinom dolazio jedan kombi tamne boje. Iskusni “Žučo” već ga je bio opazio i zato nije pretrčavao cestu. No kad je vidio da je

njegova djevojčica krenula pretrčati cestu i da će pri tom poginuti, pokrenuo se brzinom nekakve munje.

Užasno je zalajao, zaletio se prema kombiju i jednim nevjerojatno dugačkim skokom bacio mu se u prednje staklo kroz koje se vidio vozač. Ovaj je čuo onaj užasni lavež i odmah poslije toga ugledao bijesno razjapljene pasje ralje kako mu se zalijeću pravo u lice. Instinktivno je podigao ruku pred lice i svom težinom pritisnuo kočnicu. Začuo se jak udarac, prasak polomljenog stakla i cviljenje kotača, a onda je zavládala ona mrtva tišina, koja obično nastane nakon bučnih nesreća.

Kad je uvidjela da je bila potrčala ravno u zagrljaj smrti, sirota se djevojčica, nasred ceste skamenila od prepasti. No, kombi se ipak zaustavio jedva ju dodirnuvši, a "Žučo", njen "Žučo", sav izlomljen, pao joj je pred noge.

Onako ukočena od straha i šoka, dugo se nije mogla pomaknuti. Samo ga je zaprepašteno gledala kako nepomično leži pred njenim nogama. Iz nosa mu je tekao tanak mlaz krvi. A onda, "Žučo", kao da se htio uvjeriti da je sa djevojčicom sve u redu i da je živa i zdrava, još jednom otvori oči i pogleda ju. Zatim malko pridigne glavu i lizne joj cipelicu. Tu ga, siromaha, napusti snaga, glava mu klone na asfalt, oči mu se sklope, a cijelo tijelo kratko prodrhti i smiri se zauvijek.

Vozač kombija prvi se pribrao i izišao van. S nekakvom nevjericom i čuđenjem gledao je razbijeno staklo svoga automobila, zatim mrtvoga psa. Potom, teturajući i zanoseći se u hodu, pridje djevojčici.

- Je li to tvoj pas? - upitao ju je hrapavim, ljutitim glasom i prostački ju zapahnuo dahom koji je bazdio po rakiji.

No ljudi su se počeli skupljati i okruživati ih. On se uplaši da bi mogla doći i policija i zateći ga onako pijanog, pa, ne dočekavši odgovora, uđe u auto i žurno se odveze.

Tada i djevojčica dodje k sebi, klekne kraj "Žučo" i stane ga dozivati. No vidjevši da on ne daje nikakve znakove života, počne plakati i stane mu podizati glavu htijući ga tako privesti k svijesti. No, "Žučina" joj je glava beživotno ležala u ruci. Tada se dijete sjeti da ima sendvić u torbi. Brzo ga izvadi i stane ga njime nutkati i dodirivati mu njuškicu u nadi da će ga miris jela dovesti k svijesti. Jasno, sve je to bilo uzalud. "Žučo" je bio mrtav .

Jedan dobrodušni starček, koji se tu slučajno bio zatekao, vidio je da bi djevojčici trebalo pomoći, pa joj pride, uzme ju za ruku, pažljivo podigne, i reče joj blagim, sažalnim glasom:

- Pas ti je uginuo, milo. Ne možeš mu više nikako pomoći. Hvala Bogu da nisi ti stradala. A da nije bilo njega, sigurno bi poginula. Eto vidiš! Trebala bi biti sretna što si živa. Zato više nemoj plakati.-

Rekavši to izvadi papirnati rupčić iz džepa i obriše joj suze. Zatim ju pomiluje po kosi, počeka malko da se smiri i prestane jecati, pa nastavi:

- Najbolje će biti da ideš kući, dušo. Već je kasno. Mama bi se mogla brinuti što te nema tako dugo. A za tvog psa pobrinut će se komunalci ili netko drugi.-

Malko utješena blagošću tog starčeka, djevojčica uzme svoju torbu i htjedne krenuti, ali se od pogleda na "Žuču" opet rasplače i opet klekne kraj njega i stane ga dragati i zalijevati svojim suzama i jecajima. I nekim ljudima koji su se bili okupili, od tog prizora navru suze na oči.

Onaj je starček opet prišao djevojčici, blago ju podigao, zagrlio i potiho joj je govorio nešto od čega se smirila. Ponovo joj je obrisao suze, uzeo za ruku i poveo prema

kući. Putem joj je nešto pričao i tješio ju sve dok nije vidio da se smirila i pribrala. A ona se zaista dosta brzo smirila, naročito zbog toga što se plašila da bi otac ili majka, po njenim uplakanim očima, mogli vidjeti da se nešto dogodilo, pa bi se ljutili na nju.

Kad je došla kući, majka - koja se tog dana, kao za inat, ranije vratila s posla - strogo ju je upitala; zašto tako kasno dolazi iz škole.

Djevojčica se uplašila i nije se usudila ništa reći. Pognula je glavu i šutila.

- Operi ruke i idi večerati - reče joj mati - Jelo te čeka na stolu.

Kad je sjela za stol, majka je nastavila:

- Susjeda mi je rekla da svaki dan ideš u školu s nekakvim psom i da se igraš s njim. Je li to istina?

Djevojčica je šutke oborila glavu i tako potvrdila da jest.

- Ne znaš ni čiji je to pas, niti kakav je. Mogao bi te ugristi, ili ti prenijeti kakvu bolest. Da se više nisi igrala s njim!

- Jesmo li se razumjele?

Kćer je samo šutjela i gledala u tanjir, a mater to shvati kao potvrdu i žurno ode nekamo za poslom.

Djevojčica ostane sama, u polumraku i nekoj teškoj tišini. Kroz maleni prozor dopirali su zadnji ostaci svjetlosti minulog dana i osvjetljavali njeno blijedo lišće s kojeg su joj suze curile u tanjir.

Eto. Tako to biva kod siromaha i nesretnika. Zalogaje koje pojedu, često zasole vlastitim suzama.

Sutradan je majka, na poslu, ipak saznala sve o onoj nesreći na raskršću. Najprije se začudi da joj kćer o tome nije ništa rekla, a onda - sjetivši se njene potištenosti i povučenosti - stane se brinuti i koriti samu sebe što sa djetetom nije malo popričala, raspitala se o svemu, utješila ju i učinila još štošta što je trebala učiniti. Obuzme je jak osjećaj krivnje i cijelo je vrijeme u sebi proklinjala siromaštvo, zbog kojeg su i ona i muž joj morali toliko raditi, da nisu imali vremena za svoje dijete. Možda su ipak oboje - ili barem samo ona - usprkos siromaštvu, više i češće trebali biti uz dijete. Zbog zaokupljenosti tim teškim mislima, nije mogla raditi kako treba, a prije kraja radnog dana počne ju mučiti još i nekakva mračna tjeskoba.

- K vragu i posao - reče ona u sebi - morala bih ići doma i biti sa svojim djetetom. Čim je to pomislila, ostavi posao i zamoli šeficu da ju pusti ranije. Ova joj je odmah rekla da može ići.

Putem se veoma žurila i mislila o tome: kako će lijepo razgovarati s djevojčicom; kako će ju tješiti i obradovati odlukom da joj kupi maloga psa; kako će joj obećati da će odsada puno više vremena provoditi s njom, pričati, šaliti se i drugo - da joj život ne bude tako neveseo. Usput joj je kupila voćnih sokova i veliku čokoladu koju je djevojčica jako voljela.

Kad je došla doma, vrata su bila otključana. Uđe u hodnik i ugleda djevojčicine cipelice. Začudi se da je mala došla tako rano. Zazove ju, ali se nitko nije odazivao.

-Možda spava - pomisli.

Uđe u njenu sobicu, ali djevojčice nije bilo u krevetu. Na stolu je bila samo njena školska torba.

Tada ju nešto zazebe u srcu. Ponovo ju zazove, no odgovori joj samo mračna, gluha tišina.

Panično pogleda u ostale prostorije.

Tek onda spazi da su vrata tavana otvorena. Brzo se uspne stubama, i kad se malo privikla na tamu, opazi ju kako visi.

Objesila se, sirotica već dugo prije nego ju je majka bila našla.

Kasnije je njena učiteljica rekla kako je vidjela da je dijete suviše potišteno i ne može pratiti nastavu, pa ju je, da se ne bi mučila, već nakon prvog školskog sata pustila kući.

Nesretna se sudbina, eto, poslužila i njenom dobrotom i susretljivošću da bi učinila svoje.

Od tih tužnih događaja, već su prošle mnoge godine, ali priča nije zamrla. Ljudi koji su poznavali roditelje nesretne djevojčice kažu da oni više nisu imali djece. A i nju su bili dobili dosta teško i kasno. Nakon njene smrti, udaljili su se od drugih ljudi i zatvorili u onu svoju kućicu, koja je i sama postala nekako manja, mračnija i zatvorenija.

To je, eto, bila ta priča koju sam vam obećao.

Na kraju, nemam ništa drugo, nego da vam poručim:

Roditelji, čuvajte svoje malene! I sami ćete zbog toga biti sretniji.